

Usafirishaji haramu Wā vīnadamu unashamiri, shiciha zina makali

Na Gloria Tesha

Mawakala wa bi-
ashara haramu
ya usafirishaji
wa binadamu ndani na
nje ya nchi wanapokuja
kwako huahidi msha-
hara mnono na maisha
mazuri.

Kwa vile bado Waaf-
rika wengi wakiwemo
Watanzania wanaamini
ughaibuni kuna mai-
sha mazuri zaidi kuliko

maeneo yao, kitu ambacho
si kweli wakati wote,
wazazi, walezi na vijana
husika wakisikia ahadi
hizi huzuzuka na kukim-
bilia kuondoka.
Lakini sasa si siri
tena kwamba ba-
dhi wanaposhindwa
kazi iliyowapeleka huko
hutolewa viungo nya
mwili zikiwamo figo na
kupoteka maisha. Viungo
vingine mbali na figo
ambavyo hutafutwa sana.

ni moyo, maini, ngozi ya
jicho, uboho wa kwenye
mifupa, mapafu na kadha-
likia ili kupandikizwa kwa
watu wenye uhitaji navyo.
Sambamba na hilo,
utumikishwaji mkubowa
wa biashara hiyo ya
binadamu ambayo huwa
kinyume kabisa na ahadi
zimazotolewa unatajwa ka-
tika eneo la kazi za ndani;
ngono, jeshini, masham-
bani, migodini, viwandani
na ombaomba mitaani.

Eneo linaloongoza kwa
utumikishwaji hasa wa

rudisha makwao.

Dada mmoja Mtanza-

nia anasimulia alivyoingia

pia kwenye mtego wa

kwenda 'kutoka kimaisha'

Uarabuni lakini yaliyom-

kuta anasema ni magumu

hata kuhadithia, mfungwa

ana afadhali.

"Nilikuwa naamka

wakat-aki kama mateka

saa kumi, nalala saa

sita. Siruhuswi kutoka

hawana pesa za kuwa-

a kuja wame-sababu serikali igamato na wa kujenga i waweze va na watoto na. azi wengi ilemavu walii kwa ujenzi aliumu. ali in-jii yote o lakini wa wazazi iekuwa a mahi-toto wao i serikali na malazi. awa shule la kidato na mada-o wana ifike kuwa na veni. tarä ya knolojia iwaka i Profesa vapa-rendo rya iografia nule hiyo vifaa kwa fundis-

sa Elimu isi hiyo niwa na nsi na serikali j i kwa awa

awepo nzi twaida yake Pa-o pia shwa, naga go ya ve- tu-go

Inatoka Uki. 9

nje hata kwenda kumwaga taka. Kwa takribani mwaka mmoja na ushei nilikuwa sijilipwa chocote huku hati yangu ya kusafiria nikiwa nimenyang'anywa," anasema.

Anasema, siku moja baba mwenye nyumba na vijana wake walitoka akabaki mama mwenye nyumba ambaye aliyekuwa na mtoto mdogo.

"Nikaona hii ndio siku ya kupata uhuru wangu. Nilim-shikia kisu nikamwambia 'usaponipa passport yangu na fedha zangu, nakuua wewe, mtoto na mimi najiu'. Akaogopa, akanipa passport na fedha hata kama zili-kuwa chache. Akanifungulia mlanga, nikatoka na kukim-bilia ubalozini. Nikafanyiwa mpango nikerudi Tanzania," anasema.

Ili kubabiliana na tatozo hilo, pamoja na juhudhi za serikali kuchukua hatua ikiwemo kuzindua mkakati mypa wa kudhibiti biashara hiyo wa mwaka 2021-2024, wadau wanaliomba Bunge kuharakisha marekebisho ya sheria ya kudhibiti biashara hiyo ambayo muswada wake wa marekebisho ulifishikwa bungeni mwaka 2018.

Mwenyekiti wa Mtando wa Kupinga Biashara ya Usafirishaji Haramu wa Binadamu nchini (Tanahut), Edwin Mugambila, anasema pamoja na juhudhi kubwa za serikali na wadau kudhibiti biashara hiyo, bado ni tishio.

Anasema baadhi ya vijana wanaosafirishwa nje, hasa nchi za Asia na Mashariki ya Mbalii, hutolewa viungo vya mwili hasa figo.

Mugambila anasema haliiyo inatokana na kushamiri kwa biashara ya viungo vya binadamu hasa figo ulimwenguni ambapo wanaofanya biashara hiyo hupata zaidi ya Dola za Marekani billioni 150 kwa mwaka (sawa na zaidi ya Sh trilioni 345 za Kitanzania) huku adhabu zilizopo kisheria zikishamirisha biashara badala ya kuidhibiti.

Anasema takwimu za kidunia zinaonesha kwamba, asilimia 71 ya wahanga wa biashara hiyo ni wanawake na wasichana ambaa hutumishikwa kingono tofauti na makubaliano ya awali ya kusafirishwa kwa.

Anasema wenye madan-guro wanaendesha biashara haramu ya ngono, hupata fedha zaidi ya Sh trilioni 150 kwa mwaka.

"Hapa nchini tatozo lipo na

Utumikishwaji mkubwa wa biashara ya binadamu ambayo huwa kinyume kabisa na ahadi zinazotolewa unatajwa katika eneo la kazi za ndani, ngono, jeshini na mashambani.

ni kubwa na maeneo yanayooongoza ni kutumikisha wadada wenye umri kati ya miaka 12 hadi 27 ambaa hutumikishwa kwenye kazi za ndani, ombaomba barabarani huku biashara ya ngono pia ikiongoza. Watoto wa kiume wengi hutumikishwa kwenye sekta za uvuvi, vivanda na migodini," anaeleza Mugambila.

Anakiri kuwa hakuna utafiti wa wazi lakini sasa wanafanya utafiti kupata idadi na ukubwa wa tatozo kwa Watanzania walioawa kwa kuondolewa viungo ikiwamo figo wanaposafirishwa nje ya nchi kwa ahadi za kazi nzuri.

"Hatuna actual figure (idadi kamili) lakini wengi wanapelekwa nje kwa ahadi ya kazi za ndani, wanatumikishwa vibaya kingono na kazi za mashambani, wakikosa nguvu kuendelea na kazi hizo huondolewa figo. Mwaka 2019 mabinti 25 walinusurwa na serikali kuvushwa kwenda Oman kufanya kazi hizo," anaeleza.

Kwa mujibu wa Mugambila, mabinti hao ni wadogo na hawakuwa wanajua wanaenda wapi na kwa nani. Anasema wahuksika walifoji hati zao za kusafiria, miaka ya kuzaliwa na sababu za kusafiri ili kuficha ukweli wa wanachowapeleka kufikanya.

"Baadhi kesi zao zin-afika ubalozini lakini wengi wanapotea huko bila taarifa zozote. Kesi za namna hiyo ni nyinyi sana," anafanua.

Anaonegeza: "Tuna-

fanya utafiti kwa upande wa Watanzania waliokumbwa na tatozo la kuondolewa viungo vya mwili lakini jamii inapaswa kujua kuwa, tatozo hilipo na ni kubwa sana kwa kuwa linashamirishwa na fedha nyingi zinazopatikan kwa kuwa viungo vya binadamu hivisi sasa duniani, hivyo watu hasa wa vijiji, wawe makini sana katika hili."

Akitoa mfano kwa tak-wimwi, anasema taarifa za mwishoni mwa mwaka 2020 kuingia mwaka 2021, serikali kupitia Sekretarieti ya Kuzua Usafirishaji haramu wa binadamu ilianwanusuru vijana 165 waliokuwa wakisafirishwa nje ya nchi, 145 kati yao ni wanawake, 20 wakiwa watoto wa kiume.

Taarifa zinaonesha kuwa, Januari mwaka huu (2021) serikali ilinusuru watoto 38 walemaru wa viungo na akili waliokuwa wakutumikishwa kwenye ombaomba nchini na asilimia 80 walikuwa watoto wa kike.

Uchunguzi wa HabariLEO umeabini kuwa, biashara kubwa ya ngono ipo katika maeneo yanayoendesha hudo ya uchuaji (massage) na madanguro.

Kwa jijini Dar es Salaam maeneo hatarishi ni pamoja na Tandale, Manzese Uwanja wa Fisi, Buguruni na baadhi ya maeneo ya Gongo la Mboto ambako watoto wa kike wanatumikishwa kingono na taarifa zimeshafikishwa kunakostahili.

Mugambila anasema, "Mtaani watoto wengi ni ombaomba na tumejuu kuwa ni mradi wa watu kwani jioni wanapeleka hesabu wali-chokusanya kwa siku."

Akitafanua zaidi kuhusu usafirishaji haramu wa binadamu nje ya nchi na hitaji la figo, Mugambila anasema: "Figo ni bidhaa inayohitajika sana katika nchi za Asia na marashiki ya mbali hivi sasa."

Anasema mwaka 2020 Mahakama ya Hakimu Mkazi Kisitu ilimta hatiani raia wa Kisomali mwenye asili ya Tanzania, kwa kosa la usafirishaji haramu wa wanawake wa Kirundi sita kwenda Saudi Arabia kufanya kazi za ndani akitimia Tanzania kama nija ya kufanikisha kosa hilo.

Mugambila anaishukuru serikali kwa juhudhi za kuziu tatozo hilo ikiwemo kuzindua Mpango Kazizi wa Taifa wa kudhibiti usafirishaji haramu wa binadamu wa mwaka 2021-2024 ambaa umeweka dira na matumaini mapya kwamba siku si nyinyi tatozo hilo litakabilifu.

"Juzi sisi wana mtandao wakubwa tulikuwa sehemu ya wadau walioshuhudia mpango kazi wa taifa wa mwaka 2021-2024, kimsingi umeweka dira na matumaini kwamba huko mbele tunakoelekea ni kuzuri, kuna mikakati ya kisasa ya kumpabana na mbinu za kisasa za kuwabana wahuksika," anasema.

Anasema Tanahut wana-

fanya utafiti kwa kushirikiana na asasi za kiraia (NGOs) na taasisi za elimu ya juu kuon-esha tatozo liliyvo na sekta zilizoathirika nalo.

MAREKEBISHO YA SHERIA

Anasema pamoja na juhudhi zinazofanya, Sheria Namba 6 ya mwaka 2008 ya kuzua usafirishaji haramu wa binadamu imeweka adhabu ya kifungo cha kati ya miaka miwili na 20 jela kwa anayefanya kosa hilo au faini ya Sh milioni tano hadi milioni 150 za Kitanzania.

Mgambila anasema sheria ni dhaifu hususan kipengele cha adhabu wanaona ni ndogo sana.

"Wanaofanya biashara hii haramu wanapata zaidi ya Dola za Marekani billioni 150 kwa mwaka huko wakisababisha magonjwa na vifo kwa waathirika lakini adhabu kwa muhusika ni ndogo. Kuna mti alikuwa akisafirisha mabinti kutoka Singida alifungwa miaka mitatu tu.

"Sheria ina upungufu ka-tika kosa la jaribio la kufanya kosa kwani sheria hajaten-gezena kosa hilo hivyo muhusika akifanya jaribio na kukamatwa hana kosa. Takwa la tafsiri ya sheria za Tanzan-ia Kifungo cha 75 kineleza kuwa jaribio la kufanya kosa ni kosa kama kosa lenyewe," anasema akiileza kwamba hilo ni miongoni mwa marekebisho yaliyowekwa katika muswada uliopelekwa bungeni tangu mwaka 2018.

"Wadaa tunaopinga biashara hii tunatoa rai kwa Bunge kuhalikisha mabore-sho ya sheria yanafanya kua upesi. Huo muswada wa mwaka 2018 unaoendelea bungeni tumaombi mchakato uharakishwe ili kudhibiti usafirishaji haramu usiende kigoigoi. Tulitaraja upelikwe kwa hati ya dharura ili ku-nusuru watoto wetu na kizazi cha Tanzania."

Anataja baadhi ya kesi zilizopo mahakamani kuwa ni ile ya Agosti 10 mwaka huu, ambayo watu watatu walipandishwa kizimbani katika Mahakama ya Hakimu Mkazi Kisitu wakishtakiwa kwa kuishi nchini bila kibali na kwa usafirishaji haramu wa watu 95 raia wa Tanzania na Burundi.

Aidha Agosti 11, mwaka huu mahakama hiyo ilimuhu-kumu Mtanzania, Ally Rajab kifungo cha miaka 20 au kulipa faini ya Sh milioni 20 kwa kosa la kuandaa mpango wa usafirishaji haramu wa binadamu.